

XXVIII. školsko Natjecanje iz hrvatskoga jezika

14. veljače 2023.

sedmi (VII.) razred

zaporka

--	--	--	--	--	--

(peteroznamenasti broj i riječ)

broj bodova:

80	
----	--

Upute natjecateljima koji ispit pišu na papiru

1. Ispit se piše 90 minuta.
2. Prije rješavanja ispita treba čitljivo i pravopisno točno ispuniti listić sa zaporkom.
3. Natjecatelj zaporku treba napisati na manju i na veću omotnicu te na prvu stranicu ispita.
4. Ispitne zadatke treba pažljivo pročitati.
5. Treba pažljivo slijediti upute u zadatku.
6. Rješenja treba upisivati kemijskom olovkom crne ili plave boje na za to predviđena mjesta. Tinta se ne smije moći obrisati.
7. Ako natjecatelj želi izmijeniti odgovor, treba ga precrtati, dopisati istom kemijskom olovkom novi odgovor te podizanjem ruke pozvati dva člana Povjerenstva koja nadziru pisanje. Oba člana trebaju odmah pred natjecateljem parafirati izmjenu odgovora. **Svaki natjecatelj smije u cijelome ispitu imati najviše tri izmjene.**
8. Odgovori ne smiju biti pisani velikim tiskanim slovima.
9. Odgovori trebaju biti pravopisno i gramatički točni.
10. Nakon završetka pisanja ispit, radni papir i manju omotnicu treba staviti u veću omotnicu, koju treba predati članu Povjerenstva.
11. Nakon objave privremene ljestvice poretka natjecatelj ima pravo uvida u ispit i pravo na pisanu žalbu.

Želimo Ti uspjeh na Natjecanju!

Školsko povjerenstvo:

1. _____
(predsjednik Školskoga povjerenstva)
2. _____
(član Školskoga povjerenstva)
3. _____
(član Školskoga povjerenstva)

„Moj hrvatski je lijep. Ronim u njega kao u more.
Istražujem ga.”

(književnica Sunčana Škrinjarić)

1. Dopuni tekst podacima o darovnici kralja Zvonimira na slici.
Pazi na gramatičku i pravopisnu točnost riječi kojima dopunjuješ rečenice.

Taj spomenik rane hrvatske pismenosti, nastao oko 1100. godine,

otkriven je u crkvi _____ u mjestu _____
(ime crkve) (ime mjesta)

na otoku _____ u _____ stoljeću.
(ime otoka) (redni broj pisan riječju)

Poznat je pod nazivom _____
(naziv spomenika)

U prvoj polovici dvadesetoga stoljeća dopremljen je u Zagreb i otad se čuva u

6	
---	--

(puni naziv ustanove)

6	
---	--

2. Dopuni tvrdnje.

a) Prva je hrvatska tiskana knjiga naslovljena _____.

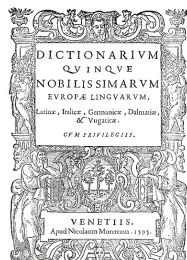
b) Iz bilješke na kraju hrvatskoga prvotiska doznajemo da je tiskanje završeno 22. veljače _____ godine.

2

Riješi zadatke 3. i 4. služeći se slikama i natuknicama.

3. Napiši na crte:

- ime i prezime autora djela na slikama
- godinu kada je djelo tiskano.

- Šibenik, rodni grad
- leksikograf
- izumitelj
- Memorijalni centar u mjestu Prvić Luka na otoku Prviću

2

4. Napiši na crte:

- ime i prezime autora prve hrvatske gramatike
- godinu kada je gramatika objavljena.

- Pažanin
- jezikoslovac
- prevoditelj *Biblije*
- Akademija ilirskoga jezika u Rimu

2

6

5. Zadatak ima dva dijela:

- imenuj narječje hrvatskoga jezika kojim su napisani stihovi
- odredi vrstu govora prema odrazu staroslavenskoga jata.

Preskočil je reko,
V hrptu se je svil
Bel ko čisto mleko
I velo od vil.

(Ivan Goran Kovačić)

2	
---	--

narječje: _____

govor: _____

6. Dopuni rečenice odgovarajućim oblikom vlastitih imena u zagradama poštujući pravila o pisanju velikoga i maloga početnog slova.

Ljetujući na (DUGI OTOK) _____, upoznao sam

vršnjake iz (KRALJEVINA DANSKA) _____.

Prijatelji (DANAC) _____ otkrili su mi da je zastava njihove

države vjerojatno najstarija na svijetu. Legenda kaže da potječe iz 1213. godine, kad

je kralj (VALDEMAR DRUGI) _____ uoči

bitke vidio bijeli križ iscrtan na tamnome nebu.

U zagrebačkome (DONJI GRAD) _____,

na (TRG NIKOLE ŠUBIĆA ZRINSKOG) _____

_____ vidjeli smo njihovu zastavu izvješenu

na zgradi danskoga veleposlanstva.

6	
---	--

8	
---	--

7. Preoblikuj u nepravni govor rečenice u razgovoru i napiši ih pazeći na gramatičku i pravopisnu točnost.

Pitali smo: „Učiteljice, što znači riječ *opat* uklesana na darovnici kralja Zvonimira?”

1	
---	--

„To je naziv za poglavara u nekim katoličkim samostanima”, objasnila nam je.

1	
---	--

8. Napiši na crte slovo č ili ć.

Nemogu__e je popisati sve pojmove koji u svakodnevnoj jezi__noj uporabi

po__ivaju na određenome pravopisnom pravilu, zato su u pravopisu navedeni

samo tipi__ni primjeri.

4	
---	--

9. Napiši na crte ije ili je.

Prije tri m____seca predstavljen je R____čnik velikoga i maloga početnog slova.

Njime će se služiti svi oni koji moraju r____šiti dvojbe o pisanju višer____čnih imena

i naziva.

4	
---	--

10. Zaokruži naglašeni slog u imenicama u razgovoru.

Da ti nacrtam smješka?

Više bi me razveselio tvoj smijeh.

Osmjehivanje ili osmijeh?

4	
---	--

14	
----	--

11. Zaokruži slovo ispred rečenice u kojoj je označena riječ točno naglašena.

a) Lijepa naša **dò**movino!

b) Lijepa naša **domò**vino!

c) Lijepa naša **dòm**ovino!

d) Lijepa naša **domó**vino!

1	
---	--

12. Odredi padež oblicima imenice *govor* u tekstu tako da iznad označenih oblika napišeš padežnu kraticu (N, G, D, A, V, L, I).

Obilježje mjesnih **govora** stanovnika otoka Visa od davnina je cokavski. Riječ je o **govoru** čakavskoga narječja u kojemu se kao posebnost prepoznaje zamjenjivanje glasa č glasom c, npr. *čovik* > *covik*. Budući da se danas sve generacije Višana u međusobnoj komunikaciji služe cokavskim **govorom**, vjerojatno je da će oni svoj zavičajni **govor** sačuvati kao nematerijalno kulturno dobro.

4	
---	--

13. Ispiši pridjeve iz rečenice i odredi im padež.

Akademik Petar Šimunović u svojoj knjizi *Hrvatska u prezimenima* ističe da prezimena nisu samo jezični spomenici nego svjedoče i o vezi s različitim narodima.

pridjev	padež

2	
---	--

14. Napiši superlativ pridjeva iz rečenica.

a) U jezicima Europe često je prezime Kovač / Smith / Schmidt.

2	
---	--

b) Velike riznice prezimena knjige su koje se čuvaju u crkvama.

9	
---	--

15. Razvrstaj zamjenice iz teksta u tablicu.

Valja slijediti primjer književnice Sunčane Škrinjarić i istraživati toliko bogatstvo hrvatskoga jezika.

Postavite si pitanje: „Kojim putem krenuti?”

Krenite put Hrvatskoga zagorja, u Hum na Sutli i poslušajte govor njegovih stanovnika. Humski govor uvršten je zbog svoje posebnosti na listu zaštićenih nematerijalnih kulturnih dobara Republike Hrvatske. Humčani njime govore u obitelji i u međusobnoj komunikaciji.

osobna	povratna	posvojna	povratno-posvojna	pokazna	upitna

16. Ispiši glagolske imenice iz rečenice.

6	
---	--

Prema UNESCO-ovoj *Konvenciji* (2003.) jezik je važan jer se njime s generacije na generaciju prenosi iskustvo, znanje, zajedničko sjećanje.

2	
---	--

17. Napiši rečenicu tako da infinitiv glagola zamijeniš odgovarajućom glagolskom imenicom. Pazi na gramatičku točnost napisane rečenice.

Zanimljivo je i korisno učiti nove jezike.

1	
---	--

18. Napiši na crtu vidski parnjak svršenoga glagola iz rečenice.

Krećeš li na putovanje u povijest jezika, ne znaš dokle ćeš dospjeti.

1	
---	--

10	
----	--

19. Dopuni tekst glagolskim pridjevima trpnim izvedenim od glagola u zagrada. Pazi na gramatičku točnost rečenica.

Savska Opatovina, naselje (smjestiti) _____ uz Savu, nalazi se nedaleko od Zagreba. Opat prema kojemu je naselje dobilo ime živio je u samostanu koji je (sagraditi) _____ na savskome otoku.

2	
---	--

20. Dopuni rečenicu glagolskim pridjevom radnim izvedenim od glagola u zagrada. Pazi na gramatičku točnost rečenice.

Na Zvonimirovoj darovnici, (nastati) _____ oko 1100. godine, sačuvana je najstarija pisana potvrda riječi *opat* u hrvatskome jeziku.

1	
---	--

21. Dopuni tekst zadanim oblikom glagola u zagrada.

„Ako (željeti) _____ dobro poučavati učenike pripadnike
(prezent, 1. l. jd.)

nacionalne manjine," (razmišljati) _____ učiteljica,
(perfekt, 3. l. jd., ž. r.)

„(morati) _____ naučiti barem osnove njihova materinskoga
(kondicional I., 1. l. jd., ž. r.)
jezika.”

„(Učiti) _____ zajedno!” (predložiti) _____
(imperativ, 1. l. mn.) (aorist, 3. l. jd.)

5	
---	--

ona svojim učenicima.

8	
---	--

22. Dopuni rečenicu glagolskim oblicima za izricanje buduće radnje. Pazi na gramatičku i pravopisnu točnost.

Tko (željeti) _____ naučiti više,

(futur II.)

(proširivati) _____ svoje znanje.

(futur I.)

2	
---	--

23. Ispiši priloge iz teksta.

Malo ljudi zna da u nekim našim krajevima krumpir zovu *zemljak*. Prijateljski upit „Gdje si, zemljače?” ondje može izazvati neočekivani odgovor: „Nisam ti ja krumpir!”

(prema: Nives Opačić, *Dvojac K. und K.*)

3	
---	--

24. Zaokruži slovo ispred pitanja koje započinje prilogom.

a) Čiji si?

b) Kakav si?

c) Odakle si?

d) Što si?

1	
---	--

6	
---	--

25. Zadatak ima dva dijela:

- ispiši predikate iz teksta u tablicu
- odredi vrstu predikata.

Ispod gustih obrva skrivale su se njegove tamne oči. Kovrčava mu kosa nije mogla biti crnja. Svojom pojavom počeo privlačiti pozornost prolaznika.

predikat	vrsta predikata

3	
---	--

26. Napiši rečenicu tako da glagol bude u perfektu. Pazi na gramatičku točnost napisane rečenice.

Dvoje prijatelja krene mu ususret.

1	
---	--

27. Razvrstaj objekte iz teksta u tablicu.

Cijele noći mislio sam na pustolovine. One me sigurno negdje čekaju. Ujutro odlučih krenuti na put. Podignuo sam sidro i mahnulo obali.

izravni objekt	neizravni objekt

4	
---	--

8	
---	--

Riješi zadatke 28. – 31. služeći se podacima iz teksta.

Škoj na pjat / Otok na tanjuru

Prije dvadesetak godina osnovana je *Issa**, učenička zadruga Osnovne škole Vis. Trajni je cilj njezina djelovanja poučavati i odgajati učenike da žive u suglasju sa zemljom i morem te da upoznaju, njeguju i čuvaju svoju zavičajnu baštinu.

Istražujući kulinarsku tradiciju svojega otoka, viški osnovnoškolci skupili su recepte i prema njima sami pripremali jednostavnija jela. Škola im je zato zamirisala pogačom sa slanim ribama, viškim kolačima, marmeladom od dunja... Uz poticaj svojih učitelja osmislili su, pripremili i objavili knjigu kuharskih recepata pod naslovom *Škoj na pjat / Otok na tanjuru*.

U *Uvodnoj riječi* knjige ravnateljica škole gđa Anela Borčić objasnila je zašto njihova kuharica ima dva naslova: „Razgovarali smo o tome da napisano prevedemo na strane jezike, ali od toga smo odustali zaključivši da imamo svoj dragi viški govor, koji malo tko razumije i koji svi polako zaboravljamo. Zbog njega smo prvo sve pisali onako kako govorimo kad razgovaramo međusobno, a zatim i na standardnome hrvatskom jeziku.”

U *Pogovoru* redatelj, publicist i pisac knjiga o kuhanju Radovan Maričić zaključuje: „Tako su ovi mali zadrugari postali veliki promicatelji svoje kulinarske baštine. U receptima ispisanima mjesnim govorom čuvaju i jezik zajednice, što je još jedno veliko postignuće knjige *Škoj na pjat*.”

(*Issa – antičko naselje na mjestu današnjega grada Visa

**koromač – ljekovita biljka čiji se mladi listovi, zreli ili suhi plod i korijen upotrebljavaju kao začin)

Hib

Hib, kruh od smokava, od davnina je bio hrana viških težaka kojom su vraćali snagu potrebnu za rad u polju, ali i omiljena slastica za svečane prigode, npr. za božićne blagdane.

Sastojci:

- sušene smokve
- sjeme koromača**
- rakija.

Priprema:

- samljeti osušene smokve
- dodati sjeme koromača i toliko rakije da se može umijesiti *hib*
- oblikovati okrugle hljepčice debljine oko 2 cm
- sušiti na suncu desetak dana.

Osušeni *hib* spremite u kutiju i posipati listovima lovora i ružmarinom da bi se sačuvao i ugodno zamirisao.

(prema: *Škoj na pjat*, 1. dil /
Otok na tanjuru, 1. dio)

Zaokruži slovo ispred točnoga odgovora u zadatcima 28. i 29.

28. Kako se zove zadruga viških osnovaca?

- a) Vis
- b) Škoj
- c) Otok
- d) Issa

1	
---	--

29. Što je *hib*?

- a) kolač od koromača
- b) kruščić od smokava
- c) marmelada od dunja
- d) pogača sa slanim ribama

1	
---	--

30. Rednim brojevima 1. – 4. označi slijed radnja u pripremanju *hiba*.

- ___ oblikovati
- ___ sušiti
- ___ dodati
- ___ samljati

1	
---	--

31. Napiši (svojim riječima ili citirajući) dva podatka iz teksta kojima ćeš dokazati zadanu tvrdnju.

Zadrugari iz više osnovne škole čuvaju zavičajnu baštinu.

2	
---	--

1. _____
2. _____

5	
---	--